

Faunabeheereenheid Fryslân
T.a.v. Secretariaat
Postbus 180
8400 AD GORREDIJK

Leeuwarden, 30 juni 2026
Verzonden, **1 JULI 2026**

Ons kenmerk : 02490352
Domein/ Team : Groene Regelgeving
Behandeld door : Team Groene Regelgeving / (058) 292 59 25 of wnb@fryslan.frl
Uw kenmerk :
Bijlage(n) : 4

Onderwerp : PF-2026/299683: Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit populatiebeheer Canadese ganzen in de vorm van:
a. afschot koppelvormende Canadese ganzen;
b. legselbeperking Canadese ganzen;
c. afschot Canadese ganzen.

Geacht bestuur,

Op 5 februari 2026 hebben wij uw aanvraag ontvangen voor een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit op grond van de Omgevingswet (verder: Ow). De aanvraag betreft de uitvoering van maatregelen ter voorkoming en bestrijding van schade aan gewassen veroorzaakt door de grote Canadese gans. Aanleiding voor uw aanvraag is de sterke toename van de getaxeerde landbouwschade door grote Canadese ganzen sinds het vervallen van de landelijke vrijstelling per 30 juni 2023, met een duidelijke versnelling in 2024 en 2025. U streeft ernaar gewasschade te verminderen door het beheer van de genoemde ganzensoort.

Aanvraag

De aanvraag betreft de grote Canadese gans (*Branta canadensis*)¹ in al haar verschijningsvormen² vanaf één uur voor zonsopkomst tot één uur na zonsondergang, in de gehele provincie Fryslân. Uw aanvraag is geregistreerd onder het zaaknummer PF-2026/299683. Wilt u bij verdere correspondentie dit zaaknummer vermelden?

¹ Fbp 66, Complex van soorten en ondersoorten.

² Toelichting 'Verschijningsvormen' - vergunningsaanvraag 5 februari 2026, FBE Fryslân.

Het populatiebeheer zoals door u aangevraagd omvat een combinatie van nestbehandeling, koppelreductie en afschot, zoals hieronder gespecificeerd voor:

- a) afschot van koppelvormende grote Canadese ganzen (*Branta canadensis*) in de maand februari in de gehele provincie.
- b) legselbeperking van grote Canadese ganzen (idem) in de maanden januari tot en met mei in de gehele provincie.
- c) afschot van grote Canadese ganzen (idem) in de maanden maart t/m september in de gehele provincie.

Deze maatregelen zijn opgenomen in het Faunabeheerplan Fryslân 2024-2029 (verder: Fbp) dat op 26 maart 2025 door ons college van de gedeputeerde staten is goedgekeurd. Naast de informatie in het Fbp heeft u bij uw eerste aanvraag van 21 februari 2025 (destijds afgewezen ten aanzien van de 'Canadese gans', zie de brief met het documentnummer 02344154) en deze nieuwe aanvraag van 5 februari 2026 nadere informatie ter ondersteuning van uw aanvraag aangeleverd. U verzoekt om de door u gevraagde omgevingsvergunning te baseren op de integrale tekst van uw Fbp en alle extra aangeleverde informatie. De omgevingsvergunning wordt aangevraagd voor de jaren 2026 – 2029, gedurende de looptijd van het Fbp en betreft populatiebeheer.

Besluit

Wij hebben op basis hiervan besloten de gevraagde omgevingsvergunning voor een flora en fauna-activiteit (artikel 5.1, tweede lid, onder g, Ow jo. artikel 11.37 van het Besluit activiteiten leefomgeving) onder de onderstaande voorschriften te verlenen (artikel 8.74j van het Besluit kwaliteit leefomgeving), voor het opzettelijk doden van koppelvormers, afschot in het kader van populatiebeheer en legselbeheer ten aanzien van grote Canadese ganzen (zie hierboven onderdelen a t/m c van de aanvraag) in al hun verschijningsvormen. De flora en fauna-activiteit betreft dus het opzettelijk doden van de grote Canadese gans in al hun verschijningsvormen, evenals het vernielen van hun eieren.

Afschot (niet zijnde koppelvormers)

De vergunning voor afschot (niet zijnde koppelbeheer) wordt verleend voor de maanden maart t/m september.

Afschot koppelvormers en legselbeheer

Voor afschot in het kader van koppelbeheer wordt de vergunning verleend voor de maand februari. Voor legselbeheer wordt de vergunning verleend voor de maanden januari t/m mei.

Gebied waarvoor de vergunning wordt verleend

De vergunning wordt verleend voor zover de aanvraag ziet op de gronden binnen de provincie Fryslân. Uitgezonderd zijn Natura 2000-gebieden. De uitzondering voor Natura 2000-gebieden geldt niet indien op voorhand vast staat dat bij de uitvoering geen significant negatieve effecten plaatsvinden op het Natura 2000-gebied dan wel voor de uitvoering een separate vergunning (of daarmee gelijk te stellen toestemming) voor een Natura 2000-activiteit is verkregen.

Belang waarvoor de vergunning wordt verleend

De vergunning wordt verleend ter voorkoming en beperking van belangrijke schade aan gras en landbouwgewassen.

Voorschriften

Algemeen

1. De omgevingsvergunning is aangevraagd door en staat op naam van de Faunabeheereenheid Fryslân (hierna: vergunninghouder). De vergunninghouder is te allen tijde verantwoordelijk voor de naleving van de voorschriften.
2. De omgevingsvergunning is alleen van toepassing op de activiteiten en verbodsbepalingen, zoals deze zijn aangevraagd en in dit besluit zijn benoemd in bijlage A1.1. onder 'Beschrijving van het project of andere handeling'.
3. De vergunninghouder dient de activiteiten uit te voeren conform aanvraag, met de daarbij behorende stukken. Afwijkingen en wijzigingen behoeven schriftelijke toestemming van het bevoegd gezag.
4. Indien er tegenstrijdigheden bestaan tussen deze omgevingsvergunning enerzijds en de aanvraag en het FBP anderzijds, dan prevaleert onderhavige vergunning.
5. Gedode dieren dienen in ieder geval ter voorkoming ter verspreiding van ziekten zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk bij het verlaten van de locatie van afschot, te worden opgeruimd.

Machtiging gebruik omgevingsvergunning

6. Vergunninghouder is bevoegd deze omgevingsvergunning op een door de vergunninghouder te bepalen wijze over te dragen aan een feitelijke gebruiker, terreinbeherende organisatie (hierna: TBO) of Wildbeheereenheid (hierna: Wbe). TBO's en Wbe's mogen doormachtigen op de door de FBE bepaalde wijze aan feitelijke gebruikers welke uitvoering geven aan de vergunning onder regie van een Wbe.
7. De machtiging van de vergunning bevat in elk geval de naam, het adres, de woonplaats en het telefoonnummer van de ontvanger en het gebied waar de schadebestrijding zal plaatsvinden. Aan de machtiging dient een kopie van deze vergunning te zijn toegevoegd.
8. De vergunninghouder houdt een registratie bij van alle gemachtigde personen (ook aangeduid als: feitelijke gebruikers) van deze vergunning. Het overzicht dient op eerste vordering van een daartoe bevoegde (toezichthoudende) ambtenaar ter inzage te worden afgegeven;
9. De vergunninghouder dient te machtigen personen en instanties nadrukkelijk te wijzen op de specifieke voorschriften ten aanzien van het gebruik, o.a. door bij afgifte van een machtiging tevens een gewaarmerkte kopie van de omgevingsvergunning met eventueel bijbehorende bijlage(n) te verstrekken en te wijzen op de bepalingen t.a.v. de Ow.
10. Hetgeen benoemd onder voorschriften 8, 9 en 10 geldt eveneens voor Wbe's in geval van het doormachtigen aan personen aangesloten bij, of uitvoerend werkzaam onder regie van de Wbe.
11. De verantwoordelijkheid van de vergunninghouder laat elke verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid van de individuele gemachtigde en/of feitelijke gebruiker van de omgevingsvergunning voor het naleven van voorschriften en andere wettelijke bepalingen onverlet.
12. Ten behoeve van de uitvoering van de maatregel buiten de Natura 2000-gebieden zal als het gaat weidevogelgebieden (kans- en kerngebieden) afstemming worden gezocht met het in dat gebied actief zijnde Agrarisch Collectief.
13. In de door GS aangewezen ganzenfoerageergebieden wordt geen gebruik gemaakt van deze vergunning in de volgende perioden:
 - a. van 1 november t/m 31 maart bij aanwijzing van een ganzenfoerageergebied; en aanvullend daarop:
 - b. van 1 april t/m 31 mei bij aanwijzing van het gebied voor de brandgans.

14. Op verzoek van Gedeputeerde Staten daartoe, dient een door de vergunninghouder verstrekte machtiging terstond te worden ingetrokken. Deze intrekking dient te geschieden door de TBO of Wbe hiervan schriftelijk op de hoogte te stellen.

Rapportage

15. De vergunninghouder rapporteert jaarlijks aan GS conform artikel 5.7 van de Omgevingsverordening Fryslân 2022.
16. Feitelijke gebruikers van de vergunning, TBO's en Wbe's zijn verplicht acties met en zonder resultaten van het gebruik van de vergunning bij de vergunninghouder te rapporteren binnen 7 dagen na de actie, zodat de vergunninghouder aan diens rapportageplicht kan voldoen. Dit laat onverlet dat het afschot conform het Fbp binnen 24 uur in FRS³ moet zijn ingevoerd.

Gebruik vergunning legselbeperking (ook wel: nestbehandeling en legselbeheer)

17. Gemachtigde uitvoerders mogen taken uitvoeren met hulp van personeel en/of vrijwilligers welke onder supervisie meewerken aan de legselbeperkende handelingen.
18. Bij nestbehandeling moeten tenminste 2 eieren in het nest worden achtergelaten. Wél moeten alle eieren worden behandeld.
19. Toegestane behandelingen van de eieren zijn; het rapen van eieren met het doel deze te vernietigen, of het behandelen van de eieren door ze lek te prikken, te oliën of te schudden waardoor de behandelde eieren niet langer uit zullen komen. Bij het prikken dient het ei volledig doorboort te worden, bij het bedekken met olie dient het gehele ei bedekt te worden met (plantaardige)olie.

Gebruik vergunning afschot ('gewone' en koppelvormende) ganzen

20. Ten behoeve van de uitvoering van de vergunning wordt gebruik gemaakt van de volgende middelen:
- het hagel- geweer of de kogelbuks - tenminste kaliber 5,6 x 26,7 (.22 Magnum);
 - Een (PCP⁴) luchtdrukgeweer met munitie van vervormende projectielen/ hybride slugs met minimaal kaliber 5,58 mm/.22 inch, en een minimale mondingsenergie van 90 joule en een geluiddemper gemonteerd op het luchtdrukgeweer;
 - honden, niet zijnde lange honden, ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, flora en fauna, zulks met inachtneming van de regels zoals gesteld in het Besluit beheer en schadebestrijding dieren;
 - binnen de afpalingskring van een eendenkooi als bedoeld in art. 11.83, lid 1 onder c Bal;
 - vanaf maart met gebruikmaking van een lokmiddel (incl. elektronisch) waarmee lokgeluiden kunnen worden gemaakt als bedoeld onder art. 11.40 lid 2 d Bal;
 - het doden met gebruikmaking van lokvoer;
 - het doden door middel van slag-, snij- en steekwapens of het geweer voor in nood verkerende gewonde vogels.
21. Gebruik van de vergunning met betrekking tot het doden met gebruikmaking van een geweer, waarbij wordt gehandeld in afwijking van de regels, inzake;
- de omvang van het jachtveld (11.76, lid 1 Bal);

³ FRS is het huidige faunaregistratiesysteem welke door de FBE wordt gebruikt, dit voorschrift gaat onveranderd over op eventuele nieuwe systemen met hetzelfde doel.

⁴ Alleen een persoon die in het bezit is van een omgevingsvergunning jachtgeweeractiviteit mag gebruik maken van een (PCP) luchtdrukgeweer om ganzen te schieten onder de voorwaarden van deze vergunning. Alleen een draagverlof voor een luchtdrukwapen is onvoldoende.

- b. het doden met gebruikmaking van een geweer, voorzien van geluiddemper (art. 11.79, lid 5 Bal);
 - c. gebruik van het geweer één uur voor zonsopkomst tot één uur na zonsondergang (art. 11.83, lid 1 a Bal);
 - d. binnen de in een omgevingsplan aangewezen bebouwingscontour jacht⁵, of op terreinen die onmiddellijk aan die bebouwingscontour grenzen (art. 11.83, lid 1 b Bal).
22. Het gebruik van het kogel en PCP geweer is beperkt tot het schieten op ganzen voor zover deze zich op de grond bevinden.
23. Een door koppelreductie of afschot gewond geraakte, in nood verkerende gans, wordt zo snel mogelijk gedood met gebruikmaking van een geweer.
24. Indien een door koppelreductie of afschot gewond geraakte, in nood verkerende gans, vanuit veiligheidsoverwegingen niet met een geweer kan worden gedood, dan wordt deze, zo nodig met behulp van een hond, gevangen en gedood met een geschikt slag-, snij- of steekwapen.
25. Ingeval afschot onder regie van een TBO of Wbe plaats vindt, dient de feitelijke gebruiker van de omgevingsvergunning dit aan een daartoe bevoegde toezichthoudende ambtenaar te kunnen aantonen. Tevens dient hij te kunnen aantonen te beschikken over een geldige jachtakte en, in geval de TBO of Wbe hierover niet reeds beschikt, een grondgebruikersverklaring.
26. Ringen en halsbanden die aan gedode vogels worden aangetroffen moeten worden gemeld bij het Vogeltrekstation (NIOO-KNAW), via www.vogeltrekstation.nl of worden opgestuurd naar Postbus 50, 6700 AB Wageningen.

Overige voorschriften

27. Uitvoering van deze vergunning dient te worden beperkt tot de verwachte aanwas op jaarbasis wanneer;
- a) het jaarrond getaxeerde schadebedrag in Fryslân veroorzaakt door de grote Canadese gans tot onder de €10.000 per jaar is afgenomen, of;
 - b) het getaxeerde zomerschadebedrag in Fryslân veroorzaakt door alle overzomerende-/stand ganzen samen onder de €500.000 per jaar is afgenomen, of;
 - c) minder dan 900 broedparen⁶ in Fryslân worden geteld tijdens de zomertellingen van SOVON.

Zorgplicht

Wij wijzen u erop dat u in alle gevallen te maken heeft met de Specifieke Zorgplicht voor natuur en in het wild levende dieren, zoals verwoord in artikel 11.6 en artikel 11.27 Besluit activiteiten leefomgeving. Ingevolge deze bepalingen neemt een ieder voldoende zorg in acht voor de natuur, in het wild levende dieren en planten en hun directe omgeving. Daarnaast dient een ieder die een in het wild levend dier doodt of vangt op grond van artikel 11.28 van het Bal te voorkomen dat het dier onnodig lijdt. Hierbij dient in het bijzonder extra zorg te worden betracht bij het beheer van koppelvormers, waarbij zoveel mogelijk moet worden geprobeerd om beide ganzen van het koppel te doden.

Overig

Indien deze vergunning gebruikt wordt in of grenzend aan een Natura 2000-gebied, dient er vooraf een beoordeling te hebben plaatsgevonden in het kader van de

⁵ Als bedoeld in [art. 5.165a Besluit kwaliteit leefomgeving](#) (Bkl)

⁶ Gebaseerd op streefdoel aantallen '20260205 Aanvraag vergunning Populatiebeheer van Canadese gans' en tellingen SOVON.

instandhoudingsdoelstellingen van het betreffende Natura 2000-gebied. Indien significant negatieve effecten niet op voorhand kunnen worden uitgesloten dient een vergunning in het kader van een Natura 2000-activiteit te worden verkregen alvorens de activiteit kan worden uitgevoerd.

Inwerkingtreding en einddatum

De omgevingsvergunning treed in werking vanaf vier weken na verzending van het besluit (conform artikel 16.79, lid 2 Ow) tot en met 31 december 2029.

Voor de motivering van ons besluit verwijzen wij u naar bijlage 1.

Vragen?

Mocht u naar aanleiding van deze brief vragen hebben dan kunt u terecht bij het team Groene Regelgeving van de provincie Fryslân. De contactgegevens vindt u bovenaan deze brief. Wilt u daarbij het zaaknummer vermelden?

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Fryslân,

drs. A.A.M. Brok, voorzitter

drs. ing. J.J. Algra, secretaris

Bezwaar

Degene wiens belang rechtstreeks bij dit besluit is betrokken kan hiertegen binnen zes (6) weken na de verzending van dit besluit een bezwaarschrift indienen bij Gedeputeerde Staten, Postbus 20120, 8900 HM in Leeuwarden.

Het bezwaarschrift moet ten minste bevatten:

- a) de naam en het adres van de indiener;
- b) de dagtekening (datum van opstelling van het bezwaarschrift);
- c) een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht en bij voorkeur met vermelding van het *kenmerk* van het besluit;
- d) de gronden van het bezwaar (waarom is de indiener het niet eens met het besluit);
- e) de handtekening van de indiener.

Het indienen van een bezwaarschrift schorst niet de werking van dit besluit. Als onverwijlde spoed dat vereist, kan de indiener van een bezwaarschrift de voorzieningenrechter van de rechtbank Noord-Nederland, Afdeling Bestuursrecht, Postbus 150, 9700 AD Groningen,

verzoeken een voorlopige voorziening te treffen. Aan een dergelijk verzoek zijn kosten (griffierecht) verbonden.

Meer informatie over de bezwaarschriftenprocedure vindt u op www.fryslan.frl onder Contact > contactpagina > Bezwaren en klachten, of u kunt bellen met het secretariaat van de bezwaarschriftencommissie via het Klantcontactcentrum, tel. (058) 292 59 25.

Kennisgeving

Van dit besluit zal, conform artikel 16.64, derde lid, van de Omgevingswet kennis worden gegeven door publicatie in de Leeuwarder Courant, het Friesch Dagblad en in het provinciaal blad op www.overheid.nl, zie hiervoor de link:

https://zoek.officielebekendmakingen.nl/zoeken/provinciaal_blad.

Bijlagen

- Bijlage 1: Motivering van het besluit
- Bijlage 2: FBE Fryslân '20260205 Aanvraag vergunning Populatiebeheer van Canadese gans', 5 februari 2026
- Bijlage 3: SOVON-rapport 2022-37 'Staat van instandhouding van de vogelsoorten op de landelijke vrijstellingslijst'
- Bijlage 4: Advertentie

Afschriften per e-mail

- Het ministerie van LNV
- Staatsbosbeheer Fryslân
- Natuurmonumenten, Groningen Fryslân en Wadden, Standplaats Vennebroek
- It Fryske Gea
- Sovon
- Burgemeester en wethouders van de Friese gemeenten
- Politie Fryslân
- Vogelbescherming Nederland
- FUMO

Bijlage 1: Motivering van het besluit

A. Weergave van de feiten

A1. Vergunningaanvraag

Op 5 februari 2026 ontvingen wij de door u ingediende aanvraag voor een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit op grond van de Omgevingswet (verder: Ow) voor:

- a. afschot van koppelvormende grote Canadese ganzen in al hun verschijningsvormen in de maand februari in de gehele provincie.
- b. legselbeperking van de grote Canadese ganzen in al hun verschijningsvormen in de maanden januari tot en met mei in de gehele provincie.
- c. afschot van grote Canadese ganzen (idem) in al hun verschijningsvormen in de maanden maart t/m september in de gehele provincie.

Uw aanvraag staat geregistreerd onder zaaknummer PF-2026/299683.

Voor de aangevraagde activiteit (populatiebeheer) is niet eerder toestemming in het kader van soortenbescherming verleend.

- Afschot en legselbeheer van de grote Canadese gans in het kader van schadebestrijding was eerder wel mogelijk in lijn met het Provinciaal Soortenbeleid, Libje en libje litte, bij aanwijzing op grond van de Flora- en faunawet, op 2 juli 2002 en geactualiseerd in februari/maart 2003 en 1 februari 2005.
 - In eerste instantie het verstoren van nesten en het rapen van eieren, per de actualisatie van 1 februari 2005 werd hier het afschot van overzomerende Canadese ganzen aan toegevoegd.
- Met ingang van 1 april 2006 werd de Canadese gans onttrokken aan deze provinciale aanwijzing als gevolg van plaatsing van op de landelijke vrijstellingslijst.
- Per 1 januari 2022 was er geen geldend Fbp in Fryslân voor de grote Canadese gans, waardoor schadebeheer vanaf die datum niet meer mogelijk was.⁷ Mede door ontwikkelingen in jurisprudentie kon daarna geen gebruik meer worden gemaakt van de landelijke vrijstelling.
- Op dit moment geldt in de provincie Fryslân geen landelijke of provinciale vrijstelling voor de grote Canadese gans, o.a. wegens het ontbreken van een geldend Fbp.

A1.1. Beschrijving van het project

Populatiebeperking van standganzen is een middel om belangrijke schade aan landbouwgewassen in de provincie te voorkomen en/of te beperken. Het gaat daarbij om een reductie in aantallen van de grote Canadese gans in de provincie die op dit moment omvangrijke schade aan landbouwgewassen (kan) veroorzaken. Omdat over de schade aan natuur(doelen) tot op dit moment niet voldoende is verkregen vormt deze (daardoor) op dit moment geen motivering voor onderhavig besluit. Onderhavige omgevingsvergunning wordt dus niet met het oog op dat wettelijke doel verleend.

⁷ Fbp, blz. 6.

Belangrijk onderdeel van de maatregelen die zijn voorzien ten behoeve van de populatiebeperking is het:

a. met het geweer afschieten van koppelvormende grote Canadese ganzen in al hun verschijningsvormen

Onder koppelvormende ganzen worden verstaan: ganzen die zich in het vroege voorjaar waarneembaar in tweetallen ophouden in of nabij (potentieel) broedgebied. Zij zonderen zich af en houden afstand tot andere ganzen; de koppels foerageren als paar; zitten steeds vrij dicht bij elkaar en maken geen onderdeel meer uit van groepen foeragerende dieren. De koppels bestaan uit een mannetje en een vrouwtje en dit onderscheid kan gemaakt worden aan de hand van fysieke- en gedragskenmerken.

b. beperken van legfels van grote Canadese ganzen (verder: legfelbeheer) in al hun verschijningsvormen

Onder legfelbeheer wordt verstaan: het rapen van eieren uit nesten, waarbij tenminste 2 eieren in het nest worden achtergelaten. Wél moeten alle eieren welke in het nest achterblijven worden behandeld. Door de eieren niet allemaal te verwijderen wordt voorkomen dat de ouderdieren nieuwe eieren zullen gaan leggen welke onbehandeld blijven. Dit is eveneens de reden dat het niet wenselijk en daarmee niet toegestaan is de nesten te vernielen of te verwijderen. De ouderdieren zullen in dat geval namelijk een nieuw nest bouwen, op dezelfde locatie of ergens anders, en alsnog jongen groot brengen.

Het behandelen van de eieren vindt plaats door ze lek te prikken, te oliën of te schudden waardoor de behandelde eieren niet langer uit zullen komen. Bij het prikken dient het ei volledig doorboort te worden, bij het bedekken met olie dient het gehele ei bedekt te worden met (plantaardige)olie.

c. met het geweer afschieten van grote Canadese ganzen: beheerafschot in al hun verschijningsvormen

Onder beheerafschot wordt verstaan: het terugbrengen van de populatie van grote Canadese ganzen als standganzen in de maanden 1 maart tot en met 31 september.

Samenhang van maatregelen

Het afschieten van koppelvormende ganzen, het beperken van legfels (wegnemen eieren, dan wel bewerken daarvan door middel van oliën) in het vroege voorjaar en het beheerafschot van standganzen in het voorjaar en de zomer heeft een directe invloed op de populatieomvang, omdat reproductie in datzelfde (voor)jaar kan worden voorkomen. Het gaat bij het afschieten van genoemde ganzen soorten en het behandelen van legfels daarvan.

Het in deze omgevingsvergunning mogelijk maken van afschot van de koppelvormende ganzen in combinatie met en voorafgaand aan legfelbeperking voor dezelfde soort wordt als aanvullend gezien op afschot in de voorjaars- en zomerperiode. Het planmatig en daarmee structureel uitvoeren van genoemde vaak opeenvolgende maatregelen (afschot koppelvormende ganzen, legfelbeperking en afschot in de zomerperiode) moeten in combinatie bijdragen aan het terugdringen en zo mogelijk voorkomen van belangrijke landbouwschade.

A1.2. Periode

De omgevingsvergunning treedt in werking vanaf vier weken na verzending van het besluit (conform artikel 16.79, lid 2 Ow) tot en met 31 december 2029.

A1.3. Relevante stukken

Ter beoordeling van het verzoek is gebruik gemaakt van het Faunabeheerplan Fryslân 2024-2029 (verder: Fbp). Daarnaast is bij de aanvraag van 21 februari 2025 aanvullende informatie aangeleverd en heeft u bij de huidige aanvraag van 5 februari 2026 daarbij nog een extra aanvulling met nieuwe gegevens aangeleverd.

Daarnaast is (ambtshalve) informatie betrokken behorende bij de beoordeling van de eerdere besluiten hieromtrent (zie A1.1). Ook zijn tellingen, beoordelingen en adviezen vanuit SOVON en actuele schadeoverzichten vanuit onder andere BIJ12 bij de aanvraag betrokken.

A1.4. Aanvullende gegevens

Ten behoeve van de voorliggende omgevingsvergunning hebben wij in een gesprek aanvullende informatie opgevraagd.

A1.5. Uw aanvraag en de bescherming van Natura 2000

De oorspronkelijke aanvraag van de Fbe, op basis van het Fbp, voorziet in uitvoering van de maatregelen in de gehele provincie Fryslân inclusief de Natura 2000-gebieden gedurende het gehele jaar. In de huidige aanvraag van 5 februari 2026 is dit aangepast naar een verzoek tot legselbehandeling van 1 januari tot en met 30 mei, koppelafschot in de maand februari en populatiebeheer doormiddel van afschot in de periode 1 maart tot en met 31 september. Het Fbp ganzen 2024-2029 voorziet op moment van afgifte van de omgevingsvergunning niet in de duiding van de ecologische effecten van de maatregelen in en nabij de natuurgebieden in het kader van gebiedsbescherming. Een daartoe noodzakelijke natuurtoets in de vorm van een passende beoordeling maakt geen onderdeel uit van de aanvraag.

In dat licht wijzen wij erop dat voor het gebruik van de vergunning binnen en, voor zover het afschot betreft, nabij zogenaamde speciale beschermingszones (Natura 2000-gebieden) aanvullende vergunningen vereist kunnen zijn. Dit is het geval indien niet (middels een voortoets) kan worden uitgesloten dat het gebruik van de voorliggende omgevingsvergunning afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied. (let op: dit kan dus ook gelden voor foerageergebied in relatie tot Natura 2000-gebieden die een instandhoudingsdoel voor ganzen kennen - Als dat foerageergebied noodzakelijk is voor de doelen dan heeft verstoring mogelijk invloed op de instandhoudingsdoelen). De aanvraag voorziet op dit moment niet in een verzoek om een dergelijke onderdeel van besluit. Dit is dan ook de reden dat wij uw aanvraag voor zover dat ziet op populatiebeheer (afschot koppelvormers en standganzen en legselbeheer) in Natura 2000-gebieden afwijzen - behoudens het geval dat op voorhand vast staat dat bij de uitvoering geen significant negatieve effecten plaatsvinden op het Natura 2000-gebied dan wel voor de uitvoering een separate vergunning (of daarmee gelijk te stellen toestemming) voor een Natura 2000-activiteit is verkregen.

Deze vergunningen (of informatie hierover) kunnen (kan) aangevraagd worden bij Provincie Fryslân, afdeling Omgevingszaken, team Groene Regelgeving, Postbus 20120, 8900 HM

Leeuwarden of via wmb@fryslan.frl. Bij het verlenen van machtigingen dienen de Fbe, respectievelijk de Wbe's, de betreffende gemachtigden hierop te wijzen.

Uitzondering hierop vormen:

- a. de mogelijke opname van de maatregelen afschot (koppelvormende) ganzen en/of legselbeheer ganzen in de actuele beheerplannen voor de Natura 2000-gebieden in de provincie. Zijn de genoemde maatregelen daarin specifiek opgenomen dan kan daarmee ook worden volstaan ten behoeve van de uitvoering in en nabij de betreffende natuurgebieden. De activiteit moet in dat geval conform de in het beheerplan genoemde kaders worden uitgevoerd.
- b. de afspraken die zijn vastgelegd in de door de FBE met belanghebbende partijen, waaronder de TBO's, opgestelde maatwerkplannen ten aanzien van beheermaatregelen (afschot) in de nabijheid van de Natura 2000-gebieden. Dit onderdeel kan nog worden toegevoegd aan de vergunning op het moment dat de gebiedscommissies, zoals benoemd in het FBP, concreet vorm krijgen.

A2. Bevoegdheid

Gedeputeerde Staten zijn het bevoegd gezag om op uw aanvraag te beslissen, op basis van het bepaalde in artikel 4.6, eerste lid, van het Omgevingsbesluit.

A3. Procedure

De procedureregels staan in hoofdstuk 16 van de Ow en in de hiervoor relevante artikelen van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb).

A3.2. Coördinatie met andere wetgeving

Ten overvloede wijzen wij erop dat er mogelijk andere wettelijke verplichtingen op uw activiteit/handeling kunnen rusten waarvoor GS van Fryslân niet het bevoegd gezag zijn. Dit besluit is enkel gebaseerd op de bepalingen met betrekking tot de flora- en fauna-activiteit die zijn opgenomen in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal), het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl), de Omgevingsregeling en de Omgevingsverordening Fryslân 2022.

Hierboven is al genoemd dat in en nabij Natura 2000-gebieden een vergunningplicht in het kader van gebiedsbescherming kan gelden (een 'Natura 2000-activiteit'). Verder kunnen overige vergunningen of ontheffingen aan de orde zijn, zoals in het kader van geluid (gemeentelijke APV of stiltegebied), in het kader van het dragen en gebruiken van een geweer en toebehoren (via de korpschef of de verantwoordelijk Minister) of ten aanzien van gebruik van deze vergunning in NNN-gebied (de gemeente).

A4. Vergunningplicht

Wij hebben beoordeeld of de handelingen overtreding van de verbodsbepalingen tot gevolg hebben ten aanzien van de beschermde soorten, zoals bedoeld in paragraaf 11.2.2 Besluit activiteiten leefomgeving (Bal).

Wij verwijzen voor de beoordeling en motivering van dit oordeel naar de overwegingen onder B. (Toetsing).

B. Toetsing

B1. Wettelijk kader

B1.1. Omgevingswet, Besluit kwaliteit leefomgeving en Besluit activiteiten leefomgeving

Artikel 5.1, tweede lid, onder g van de Ow bepaalt dat het verboden is om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit uit te voeren. De vergunningplicht geldt alleen voor de gevallen die in het Bal zijn aangewezen. De aanvraag heeft betrekking op een vergunningplichtig geval. Aan de orde zijn onderstaande bepalingen.

1. Artikel 11.37, eerste lid, onder a van het Bal bepaalt dat het verboden is zonder omgevingsvergunning opzettelijk vogels te doden of te vangen.
2. Artikel 11.37, eerste lid, onder d van het Bal bepaalt dat het verboden is zonder omgevingsvergunning vogels als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn opzettelijk te storen.
3. Op grond van artikel 11.75, eerste lid, aanhef en onder b. Bal mag een geweer ter uitoefening van de wet alleen worden gebruikt conform de daarvoor verleende omgevingsvergunning.
4. Ingevolge artikel 11.76 Bal wordt een geweer enkel gebruikt op een jachtveld. Op grond van artikel 11.31, tweede lid, kan hiervan middels een vergunningvoorschrift worden afgeweken.
5. In artikel 11.79 Bal worden regels gesteld aan de te gebruiken geweren en munitie.
6. Uit artikel 11.83 Bal volgt dat het is verboden om het geweer te gebruiken voor zonsopkomst en na zonsondergang, binnen de in een omgevingsplan aangewezen bebouwingscontour jacht of op terreinen die onmiddellijk aan die bebouwingscontour grenzen, binnen de afpalingskring van een eendenkooi, vanaf of vanuit een rijdend voertuig of vanuit een luchtvaartuig.
7. Op grond van artikel 8.74j, derde lid, Bkl mag een omgevingsvergunning voor het beperken van een populatie vogels alleen worden verleend voor de doelen die zijn vermeld in artikel 8.74j, eerste lid, sub b, onder 1° tot en met 4°, Bkl.
8. In artikel 8.74o Bkl staan de algemene voorschriften voor het verlenen van een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna activiteit als bedoeld in artikel 11.37, eerste lid, Bal. Aan de omgevingsvergunning worden voorschriften verbonden die inhouden: - de middelen, installaties of methoden voor het vangen of doden; - de tijd en locatie waarvoor de omgevingsvergunning geldt; - de soorten van vogels, of hun nesten, rustplaatsen of eieren, waarvoor de omgevingsvergunning geldt; en - de wijze waarop het risico voor afbreuk van het behoud van de vogelstand wordt beperkt. Eveneens staat in het tweede lid van dit artikel dat als de omgevingsvergunning wordt verleend voor het belang als bedoeld in artikel 8.74j, eerste lid, sub b, onder 3°, Bkl, alleen middelen worden voorgeschreven die nadelige gevolgen voor het welzijn van vogels voorkomen of, als dat niet mogelijk is, zoveel mogelijk beperken.
9. In artikel 8.74p Bkl staat dat voor het doden van vogelrichtlijnsoorten onder meer de volgende middelen zijn toegestaan: slag-, snij- of steekwapens, honden (met uitzondering van lange honden) en geweren.
10. In artikel 8.74q Bkl staat de voorschriften voor de toegestane methoden of installaties in het geval van een omgevingsvergunning voor vogels. Hieruit volgt dat het is toegestaan om in het geval van het vangen of doden van vogels, onder meer gebruik te maken van een middel waarmee lokgeluiden kunnen worden gemaakt en het geweer.
11. De specifieke zorgplicht voor flora en fauna staat in artikel 11.27 Bal.
12. De specifieke zorgplicht voor Natura 2000-gebieden staat in artikel 11.9 Bal.

B2. Inhoudelijke beoordeling

B2.1. Verbodsbepalingen

De onder A1 genoemde handelingen hebben een overtreding van verbodsbepalingen tot gevolg. Derhalve is een omgevingsvergunning voor een flora en fauna-activiteit nodig.

Een omgevingsvergunning wordt uitsluitend verleend, indien er geen andere bevredigende oplossing bestaat, een wettelijk belang wordt gediend, zoals vastgelegd in artikel 8.74j, eerste lid, onder b van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) en de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in gevaar komt.

B2.2. Toetsing

De argumenten voor het toepassen van de beheersmaatregel afschot van (koppelvormende) ganzen en legselbeheer binnen de provincie Fryslân zijn bij populatiebeheer van grote Canadese ganzen evengoed aan de orde als bij populatiebeheer van grauwe gans. De impact van de verschillende beheersmaatregelen is het grootste wanneer deze in combinatie met elkaar worden ingezet om zowel nieuwe aanwas als de bestaande populatie te beperken.

Beleid, schade en beheer over de jaren

Fryslân zet al jaren fors in op de reductie van schade door ganzen. Nadat eind 2012 het landelijke G7 akkoord alsnog vastliep kon elke provincie aan de slag met een eigen aanpak. Dit heeft geleid tot de uitvoeringsnotitie 'De Fryske Guozzenaanpak' en de beleidsnotitie 'Gans in Balans'. Vanuit de evaluatie in 2017 van beide stukken was al geconcludeerd dat de schade (in kilo's droge stof) nog altijd toeneemt, dit was terug te zien in de schadecijfers van BIJ12.

Uit de gegevens van het BIJ12 blijkt inmiddels dat de gemiddelde jaarlijkse getaxeerde schade aan voorjaarsgras veroorzaakt door brandgans, grauwe gans, grote Canadese gans en kolgans in de jaren 2017/2018 t/m 2022/2023 29,6 miljoen kg droge stof was. De uitbetaalde schade aan zomergras was in 2022/23 bijna € 1,1 miljoen⁸. De meest recente schadegegevens van 2025 laten zien dat de getaxeerde zomerschade veroorzaakt door deze soorten gestegen is naar een bedrag van meer dan € 2,7 miljoen.

Hoewel het overgrote aandeel van de schade wordt veroorzaakt door de grauwe (stand)ganzen is de groeiende populatie grote Canadese ganzen verantwoordelijk voor een toenemend aandeel in de schade. Daarnaast wordt ook duidelijk dat de schade niet langer alleen binnen een beperkt aantal Wildbeheereenheden (Wbe's) plaatsvindt maar dat de grote Canadese gans in een groot deel van de provincie schade begint te veroorzaken (Zie tabel 1).

⁸ Fbp, blz. 12.

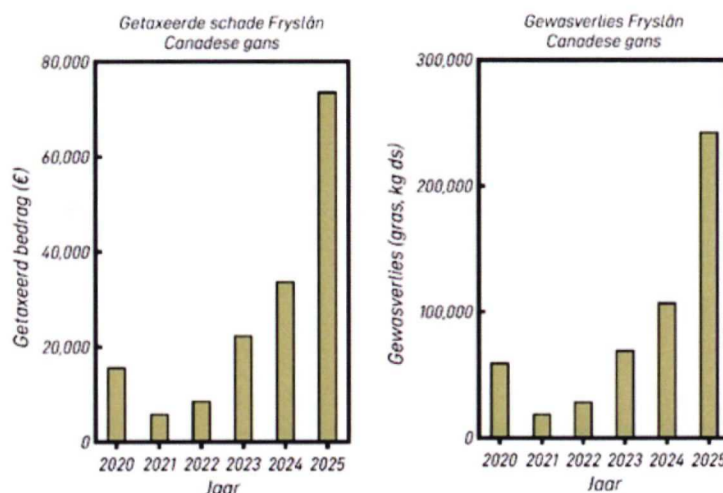
WBE	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Eindtotaal
Aengwirden-Schoterland		€246		€38			€283
Ameland	€6.221						€6.221
Beneden de Linde						€3.190	€3.190
De Alde Slachte				€ 44		€7	€51
De Dongeradielen					€ 288	€2.249	€2.537
De Lauwers					€1.446	€9.643	€11.089
De Lytse Sudwesthoeke			€ 22	€1.137	€1.839	€7.421	€10.420
De Marren		€149	€ 327	€1.016	€ 287	€2.979	€4.757
De Middelsee			€ 204	€ 133	€ 215	€9.150	€9.703
De Veenpolders		€533		€ 265	€3.273	€871	€4.942
Gaasterlân e.o.	€1.246		€ 920	€ 484	€1.739	€1.688	€6.078
It Butenfjild						€1.031	€1.031
Kuinder en Linde	€71	€294					€365
Midden-Opsterland	€356					€1.179	€1.535
Skasterlân e.o.	€884	€1.424	€ 625	€8.101	€22.604	€2.709	€36.346
Smallingerland	€3.048	€56				€7.787	€10.891
Tytsjerksteradiel sud						€11.603	€11.603
Utingeradeel	€4.073	€3.324	€6.667	€11.294	€2.157	€7.045	€34.560
Zuid Oost Hoek						€1.388	€1.388
(leeg)						€3.745	€3.745
Eindtotaal	€ 15.899	€6.025	€8.764	€22.513	€33.849	€73.685	€160.735

Figuur 1: Ontwikkeling van schade door grote Canadese ganzen in de provincie Fryslân - het verloop van de schadedata in de afgelopen 6 jaar (2020-2025) onderverdeeld per wildbeheereenheid (WBE) in getaxeerd bedrag (€).
Bron data: BIJ12, peildatum 19-01-2026.

De grote Canadese ganzen mochten in de provincie Fryslân al beperkt beheert worden op eigen jachtveld, in eerste instantie door het verstoren van nesten en rapen van eieren. In de actualisatie van de bij dit beleid opgenomen provinciale aanwijzing werd hier per 1 februari 2005 ook afschot van overzomerende grote Canadese gans aan toegevoegd. Deze provinciale aanwijzing voor de grote Canadese gans werd geschrapt na ingang van de landelijke vrijstellingenlijst op 1 april 2006, waarop ook de grote Canadese gans was opgenomen.

Snelle groei populatie en toenemende schade

De afgelopen jaren is de schade veroorzaakt door Canadese ganzen sterk toegenomen, en kan worden gesproken van exponentiële groei van de hoeveelheid gewasverlies in droge stof, met name in de jaren 2024 en 2025 (zie figuur 2a). Bij de aanvraag zijn de volgende gegevens ingediend welke op basis van telgegevens van SOVON Vogelonderzoek en gegevens met betrekking tot faunaschade van BIJ12:

Figuur 2a: Ontwikkeling van schade door grote Canadese ganzen in de provincie Fryslân. Weergegeven is het verloop van de schadedata in de afgelopen 6 jaar (2020-2025) in getaxeerd bedrag (€) en gewasverlies (kilogram droge stof).
Bron data: BIJ12, peildatum 19-01-2026

Jaar	Getaxeerd bedrag (€)	Gewasverlies (gras, kg ds)
2020	€ 15.900	60.007
2021	€ 6.025	19.435
2022	€ 8.764	28.985
2023	€ 22.513	69.952
2024	€ 33.849	107.525
2025	€ 73.685	242.743
Totaal	€ 161.602	532.584

Figuur 2b: Ontwikkeling van schade door grote Canadese ganzen in de provincie Fryslân. Schadedata over de afgelopen 6 jaar (2020-2025) in getaxeerd bedrag (€) en gewasverlies (kilogram droge stof) weergegeven in absolute aantallen (tabel).
Bron data: BIJ12, peildatum 19-01-2026

Hoewel tijdens de jaren tot 2023 wel populatiebeheer op de grote Canadese gans kon plaatsvinden onder de landelijke vrijstelling was al een gestage toename van het aantal vogels zichtbaar, zowel landelijk als in Fryslân. Waar nog een relatief stabiel schadebeeld bestond tot en met 2022 neemt na het wegvallen de landelijke vrijstelling⁹ de schade in de provincie Fryslân toe.

In figuur 2b staan de aantallen weergegeven in absolute aantallen voor de hele provincie. Rond 2020-2021 lijkt een mate van stabilisatie plaats te vinden waarbij de schade gemiddeld relatief laag blijft. In Figuur 1 is hierbij ook zichtbaar dat de schade zich beperkt tot een aantal Wbe's. Het betreft hier schade welke jaarrond veroorzaakt wordt door grote Canadese ganzen. Gemiddeld blijven de schadebedragen onder de € 10.000 op jaarbasis. Na het wegvallen van de vrijstelling per 2022 loopt het schadebedrag per jaar snel op, met een recordbedrag van € 73.685 in 2025 en met een schadebedrag die naar verwachting (passend bij de huidige trend) in 2026 rond de € 100.000 zal uitkomen.

Conclusie: Wij zijn van mening dat de vergunning nodig is ter beperking en voorkoming van belangrijke schade aan landbouwgewassen. De jaarrond aanwezige populatie grote Canadese ganzen neemt toen, en daarmee breidt ook het gebiedsgebruik van de grote Canadese gans uit waardoor op meer plaatsen schade wordt veroorzaakt. Met oog op de provinciale doelstelling om schade door ganzen aan met name graslanden te verminderen, zowel in de winterperiode als tijdens de zomerperiode, zien wij reden tot het verlenen van deze vergunning.

Referentieperiode voor doelstelling van de vergunning

Het doel van de populatiebeheersmaatregelen als in deze vergunning mogelijk worden gemaakt is het verminderen van de door de grote Canadese gans veroorzaakte schade aan landbouwgewassen in de provincie Fryslân. De FBE heeft als referentieperiode de aantallen en schadebedragen rond 2020 voorgesteld. Rond deze periode was de schade beperkt tot een relatief klein oppervlak (als zichtbaar in figuur 1, de schade per Wbe) en de schadebedragen op jaarbasis bleven onder de € 10.000. Naar schatting waren in deze periode tussen de 790 en 1.060 broedparen aanwezig in Fryslân. Naar maatstaven gehanteerd door SOVON betreft dit een gunstige populatie, zelfs als dit de gehele populatie van Nederland zou betreffen.

Onder voorschrift 27 staat opgenomen dat als de referentiewaardes worden bereikt de beheermaatregelen worden bijgestuurd zodat er geen verdere afname in de populatie grote Canadese ganzen plaatsvindt. Er wordt dan ingezet op het beperkt houden van de populatie rond dit niveau door hooguit de verwachte aanwas weg te nemen via beheermaatregelen. Op deze manier wordt geborgd dat de beheersmaatregelen niet verder gaan dan strikt noodzakelijk om het doel van deze vergunning te behalen.

B2.3. Belang van de activiteit

Ingevolge artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder g, Ow, artikel 11.37, eerste lid, Bal en artikel 8.74j, eerste lid, sub b, onder 3°, Bkl kan een omgevingsvergunning worden verleend voor het voorkomen van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren.

Het beleidsdoel ten aanzien van *zomerschade* aan gewassen is vastgesteld op maximaal € 500.000,-, waarbij geldt dat in elk geval de schade boven dit bedrag is aan te merken als 'belangrijke schade'. Dit maximum bedrag is door Provinciale Staten vastgesteld op 22 maart 2024 in de Nota Faunabeleid Fryslân na breed overleg met verschillende stakeholders. In dit kader is onder meer te noemen agrarische belangenvertegenwoordigers en terreinbeherende organisaties. Dit bedrag ziet op schade veroorzaakt door alle standganzen tezamen in de zomerperiode tussen 1 april en 31 september. Met de huidige toename van de populatie grote Canadese ganzen en de daar duidelijk aan gelinkte toename in gewassschade is het vroegtijdig inspelen op de situatie zeer wenselijk. Beleidsmatig is vroegtijdig ingrijpen in lijn met de gekozen koers, ook voorkomt vroegtijdig ingrijpen dat op lange termijn meer dieren gedood moeten worden om tot schadereductie te kunnen komen¹⁰. Daarbij wordt ook opgemerkt dat het in het geval van de grote Canadese gans, anders dan bij andere soorten, enkel om jaarrond aanwezige dieren gaat. De jaarronde schade wordt dus door deze standganzen veroorzaakt. In tegenstelling tot bijvoorbeeld de grauwe gans, gelden in dit geval geen internationale afspraken in het kader van bijvoorbeeld de AEWA (in verband met trekvogels). Het beperken van de standganspopulatie van de grote Canadese gans is van belang in het kader van de concrete beleidsdoelstelling van € 500.000,-. Gelet op de grote opgave ten aanzien van de beperking van schade door (stand)ganzen, de

¹⁰ Nota Faunabeleid Fryslân, Uitgangspunt 7: Vroegtijdig ingrijpen

stijgende toename van de populatie en daaraan gerelateerd de schade door de grote Canadese gans én het feit dat vóór 2020 de populatie gestabiliseerd was, wordt voor deze vergunning uitgegaan van en toestemming gegeven voor een populatiereductie tot op het niveau van 2020. Wij achten dit noodzakelijk voor het behalen van de concrete beleidsdoelstelling ten aanzien van zomerschade, maar ook voor de algemene beleidsdoelstelling dat – ook voor andere schadeperiodes – de schade (sterk) dient te worden gereduceerd. Eveneens is dit in lijn met de Nota Faunabeleid zoals vastgesteld op 20 maart 2024, waarin voor winter- en voorjaarsschade wordt uitgegaan van een reductie tot het niveau van 2017/2018 t/m 2022/2023.¹¹

Eerdere afwijzing populatiebeheer grote Canadese gans

Uit schadecijfers, en als weergegeven in het Fbp (blz. 72 – 73¹²) blijkt dat de grote Canadese gans verhoudingsgewijs een klein aandeel heeft in het totaal aan schade. Op eerdere momenten is dat aandeel aangemerkt als te klein om een significante bijdrage aan het behalen van de beleidsdoelstelling te realiseren. Oftewel: er was (nog) geen sprake van *belangrijke* schade zoals wettelijk wel is vereist.

In bepaalde gevallen kan een vergunning al worden verleend indien op voorhand kan worden vastgesteld dat belangrijke schade zich zal gaan voordoen.¹³ Ten tijde van de eerdere aanvraag van 21 februari 2025 waren er nog onvoldoende gegevens beschikbaar over het trendmatig toenemen van de schade ten gevolge van een groei van de populatie van de grote Canadese gans in Fryslân. Dit is mede gelegen in het feit dat de Canadese gans eerder onder de landelijke vrijstelling viel, waardoor schadecijfers niet werden bijgehouden. Uit de cijfers in het Fbp en de gegevens die middels de aanvraag van 21 februari 2025 waren aangeleverd konden wij de trendmatige toename van schade (nog) niet voldoende vaststellen. Inmiddels kan deze trend wel voldoende worden vastgesteld.

Periode, tijd, locatie en middelen

Periode: Ten aanzien van de periode(n) waarvoor de vergunning wordt verleend is aangesloten bij de periode(n) waarin de betreffende methode optimaal kan worden uitgevoerd. Daarbij is afgewogen dat deze spec. periode niet langer duurt dan nodig om het doel (effectieve reductie van de populatie) te kunnen behalen.

Tijd: Ten aanzien van de methode ‘afschot’ is bepaald dat van deze vergunning gebruik kan worden gemaakt één uur voor zonsopkomst en één uur na zonsondergang. De reden hiervoor is dat de ganzen in die periode relatief actief zijn, waardoor het populatiebeheer op die momenten effectief kan worden uitgevoerd.

Locatie: De vergunning is geldig voor het gehele werkgebied van de Fbe (vergunninghouder) om populatiebeheer effectief te kunnen (laten) uitvoeren. De Natura 2000-gebieden zijn hiervan uitgezonderd in het kader van de bescherming van de instandhoudingsdoelstellingen en de Natura 2000-gebieden. De vergunning geldt ook niet voor de soortspecifieke ganzenfoerageergebieden in een bepaalde periode (zie de voorschriften).

Middelen: De toegestane middelen zijn effectief voor het gericht doden van ganzen. Daarbij is niet aangevraagd om nachtzichtapparatuur te gebruiken omdat de ganzen niet voldoende

¹¹ Nota Faunabeleid Fryslân, 20 maart 2020, p. 30.

¹² o.a. *Figuur 10-8, Tabel 10-1*.

¹³ Bijvoorbeeld: ABRvS 15 april 2026, ECLI:NL:RVS:2026:2097, r.o. 6.4.

soort specifiek kunnen worden waargenomen. Geluiddemping wordt toegestaan om schrikreacties van andere ganzen zoveel mogelijk te beperken, evenals verstoring van andere soorten. De (elektronische) lokmiddelen worden toegestaan om ervoor te zorgen dat populatiereductie zo effectief mogelijk kan worden bereikt. Het toestaan van het doden van de ganzen door middel van slag-, snij- en steekwapens of het geweer voor in nood verkerende gewonde vogels is gebaseerd op de zorgplicht om zo dieren uit hun lijden te verlossen.

Het luchtdrukgeweer

Een luchtdrukgeweer met voldoende passende mondingsenergie (joule) en passende munitie wordt door ons beoordeeld als voldoende nauwkeurig en selectief om te worden ingezet voor het doden van grote Canadese ganzen. Door minimale eisen te stellen aan het te gebruiken luchtdrukgeweer wordt verzekerd dat deze voldoende trefenergie levert voor een dodelijk schot. De randvoorwaarde dat het luchtdrukgeweer beschikt over een minimale mondingsenergie van 90 joule waarbij de trefenergie van het luchtdrukgeweer gelijkwaardig is aan die van een .22 long rifle welke, zoals aangegeven door de FBE, veel ingezet wordt bij het beheer van ganzen. De minimale eisen aan het luchtdrukgeweer zijn daarmee vergelijkbaar aan de in de vergunning populatiebeheer (kenmerk 023441 54) onder voorschrift 21 benoemde wapens; hagel- geweerofde kogelbuks - tenminste kaliber 5,6 x 26, 7 (.22 Magnum). Omdat er gebruik wordt gemaakt van een grotere mondingsenergie en groter kaliber is het van belang dat de gekozen munitie vervormen bij impact om het dier ook daadwerkelijk te doden en niet slechts te verwonden. Evenals bij het kogelgeweer mag alleen geschoten worden op ganzen die zich op de grond bevinden (zie voorschrift 22).

Het is van belang dat degene die het luchtdrukgeweer hanteert, beschikt over voldoende kennis en kunde om het luchtdrukgeweer veilig en juist te gebruiken om grauwe ganzen mee te doden. Hiervoor wordt dan ook voorgeschreven dat alleen personen die in het bezit zijn van een omgevingsvergunning jachtgeweeractiviteit gebruik mogen maken van een (PCP) luchtdrukwapen als bedoeld in deze vergunning.

B2.4. Andere bevredigende oplossing

Uit het FBP blijkt dat de grote Canadese gans zomers in vrijwel de gehele provincie voorkomt¹⁴, dat de populaties een stijgende tendens vertoont en dat ook het aantal broedparen (standganzen) toeneemt. De gewassen waaraan schade door Canadese ganzen wordt veroorzaakt komen in de gehele provincie voor. Daarnaast volgt uit bijlage 1: *'Schadeontwikkeling door grote Canadese ganzen onderverdeeld per WBE per jaar'* van de aanvraag van 5 februari 2026 dat schade in steeds meer WBE's plaatsvindt.

Naast verjaging door of namens de grondgebruiker zelf worden tot op heden als actieve dan wel passieve preventieve maatregelen o.a. zangdraden, ratels, vogelafweerpistolen, vliegers (al dan niet in de vorm van een roofvogel), gaskanonnen, vogelverschrikkers, getrainde honden, handlasers, drones en verjaging via menselijke aanwezigheid ingezet¹⁵. Daarnaast werden in eerdere jaren, zoals eerder beschreven, beheermaatregelen toegepast onder de landelijke vrijstelling ter voorkoming en beperking van gewas schade. Uit de praktijk en uit onderzoek blijkt dat er geen bevredigende alternatieven zijn ter voorkomen of beperking van belangrijke schade door ganzen aan gewassen. Hierbij wordt opgemerkt dat uit vaste jurisprudentie volgt dat de vraag of geen andere bevredigende oplossing voorhanden is,

¹⁴ o.a. Fbp, blz. 67 e.v.

¹⁵ Fbp blz. 35 Tabel 7-1. Effectiviteit van preventieve maatregelen om schade door vogels te voorkomen.

moet worden afgezet tegen het doel van de ingreep.¹⁶ Daarbij geldt dat niet alle alternatieve maatregelen hoeven te zijn getroffen voordat kan worden overgaan tot vergunningverlening.¹⁷

Wij achten het, mede gelet op de recente toename in populatieomvang en daaropvolgende schade en de onderbouwing aangeleverd bij de aanvraag van 5 februari 2026 in combinatie met hoofdstuk 10 van het Fbp, dan ook aannemelijk dat er geen andere bevredigende oplossing bestaat dan het reduceren van de populatie grote Canadese ganzen ter voorkoming en het terugdringen van belangrijke schade aan gewassen. De nu aangevraagde beheermaatregelen maken onlosmakelijk onderdeel uit van het maatregelenpakket om aantallen grote Canadese ganzen te drukken en op die manier schade te verminderen of zelfs te voorkomen. Zij passen in de gekozen aanpak die gebiedsgericht en structureel invulling moet gaan krijgen.

Conclusie: GS zijn van mening dat in de door u aangevraagde methode en middelen de meest oplossingsgerichte weg is gezocht, die – mede in het licht tot de toenemende schade veroorzaakt door Canadese ganzen– in verhouding staat tot het doel van de ingreep. Een bevredigend alternatief is niet voorhanden gebleken.

B2.5. Staat van instandhouding

De grote Canadese gans (*Branta canadensis*) betreft een populatie zonder natuurlijke herkomst welke door grote delen van Europa gesetteld is als standgans. De grote Canadese gans werd als sier of jachtsoort gehouden en vanaf de jaren '50 broeden ze ook in Nederland. De grote Canadese gans wordt dan ook gerekend tot 'in het wild voorkomende soort' welke is geïntroduceerd in het wild.¹⁸ Om deze reden is er geen staat van instandhouding vast gesteld, het betreft immers een geïntroduceerde soort. Wel zegt SOVON (in de rapportage 'Staat van instandhouding van de vogelsoorten op de landelijke vrijstellingslijst' opgesteld op verzoek van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit in 2022) het volgende over de in Nederland aanwezige populatie:

“Alhoewel het hanteren van een duurzaamheidsnorm voor een geïntroduceerde populatie waarschijnlijk niet aan de orde is kan gesteld worden dat de huidige broedaantallen boven de duurzaamheidsgrens komen, te weten meer dan >500 paar (afgeleid van Bijlsma et al. 2019). Vanuit de geïntroduceerde populatie bezien wordt het aspect populatie als gunstig beoordeeld.”

En stellen zij verder dat: *“Vanuit het perspectief van de geïntroduceerde populatie bezien wordt de situatie van de geïntroduceerde populatie van de Grote Canadese Gans als jaarrond aanwezige soort als gunstig beoordeeld.”*

Versprei- ding	Populatie	Leefge- bied	Toekomst- perspec- tief	Totaal
gunstig	gunstig	gunstig	gunstig	gunstig

De aantallen broedparen in de provincie Fryslân liggen vele malen hoger dan de minimale duurzaamheidsgrens aangehouden door SOVON (op basis van populatieonderzoek).

¹⁶ ABRvS van 19 april 2023, ECLI:NL:RVS:2023:1547, r.o. 7.1.

¹⁷ ABRvS van 27 november 2019, ECLI:NL:RVS:2019:3976, r.o. 6.2.

¹⁸ Staat van instandhouding van de vogelsoorten op de landelijke vrijstellingslijst, 3.3. Grote Canadese Gans *Branta canadensis*, p.9., SOVON-rapport 2022-37

Sterker nog, de beoogde doelstand ligt hier nog ruimschoots boven met 790 tot 1.060 broedparen grote Canadese ganzen. Aangezien de populatie voor 2020, toen nog sprake was van afschot van de grote Canadese gans, stabiliseerde bij 790 tot 1.060 broedparen en sinds de periode daarna – na het wegvallen van de landelijke vrijstelling – aanzienlijk toeneemt, wordt (mede met inachtneming van de gegevens van SOVON) de conclusie getrokken dat bij een populatieomvang vanaf 900 broedparen in de provincie Fryslân de svi met zekerheid niet in het geding is en de soort niet in zijn voortbestaan wordt bedreigd.

Overig

Bij de uitvoering wordt verstoring van aanwezige beschermde (andere) soorten zoveel mogelijk voorkomen door het verbinden van voorschriften aan dit besluit.

Verder treedt het besluit inwerking vanaf de dag vier weken na verzending van het besluit (conform artikel 16.79, lid 2 Ow). Hiervoor is gekozen gelet op het belang dat met het besluit wordt gediend, namelijk het voorkomen van aanzienlijke schade aan gras en andere gevoelige gewassen door ganzen.

C. Conclusie

Met oog op de stijgende populatie van de grote Canadese gans en de door deze soort veroorzaakte schade welke eveneens toeneemt verlenen wij deze vergunning. Door een heldere doelstelling waarbij de populatie kan blijven bestaan in referentie aantallen gelijk aan 2020 wordt geborgd dat de vergunning niet verder gaat dan noodzakelijk wat betreft het beperken van schade. Er is sprake van een wettelijke noodzaak en is geen sprake van een bevredigend alternatief. Hiermee is voldaan aan de wettelijke eisen voor het verlenen van de omgevingsvergunning. Door het stellen van voorschriften en beperkingen worden mogelijke schadelijke gevolgen voor overige natuurwaarden voldoende voorkomen. Daarbij gelden te allen tijde, ook los van deze omgevingsvergunning, de specifieke wettelijke zorgplichten zoals verwoord in artikelen 11.6 (gebiedsbescherming) en 11.27 (soortenbescherming) van het Bal.